

5/12-05

KARTLEGGING AV OMFANGET AV UTBETALINGER ETTER TAKST 618, 619 OG 409

**En rapport utarbeidet for Rikstrygdeverket etter oppdrag fra Helse- og
Omsorgsdepartementet**

**Førsteamanuensis Kristin S. Klock
Fagområdet samfunnsodontologi, Odontologisk institutt,
Det odontologiske fakultet v/ Universitetet i Bergen**

**Professor Einar Berg
Fagområdet protetikk, Odontologisk institutt,
Det odontologiske fakultet v/ Universitetet i Bergen**

**Professor Per E. Gjermo
Avd. for periodonti, Institutt for klinisk odontologi,
Det odontologiske fakultet v/ Universitetet i Oslo**

Innledende kommentarer

Forfatterne av denne rapporten fikk i februar 2005 i oppdrag fra Rikstrygdeverket (RTV) å foreta en undersøkelse og vurdering av takst 700 - periodontittbehandling (700-oppdraget), takst 1107 (1107-oppdraget) og takstene 618, 619 og 409. Oppdragene var basert på to brev fra Det kongelige helse- og omsorgsdepartementet (HOD) til RTV datert henholdsvis 11.02.05 og 14.02.05. I samsvar med vedtak på møte i RTV (ref. møtoreferat datert 22.04.05), ble det vedtatt først å utarbeide separate rapporter på 700- og 1107-oppdragene. Deretter skulle 618, 619 og 409-oppdraget fullføres. Rapportene knyttet 700-oppdraget og 1107-oppdraget er nå avlevert. I det etterfølgende presenteres oppdraget knyttet til takstene 618, 619 og 409.

Oppdrag

Oppdraget var definert i brev til RTV fra HOD datert 14.02.05. I dette brevet forekommer følgende formulering angående 618, 619 og 409-oppdraget:

Departementet ber også om kartlegging av omfanget av utbetalinger etter takst 618, 619 og 409 for medlemmer som får stønad til behandling etter § 5-6 (takst 1102 - 1104 og 1106) eller bidrag etter § 5-22. Dersom det er mulig vil det være ønskelig at kartleggingen viser en geografisk fordeling av bruken av takstene.

HOD har i e-post datert 22/11-05 bekreftet at oppdraget etter dette innebærer de etterfølgende punkter:

1. Antall registreringer der 618, 619 og 409 takstene forekommer.
2. Sum utbetalinger der 618, 619 og 409 takstene forekommer.
3. Summen av all behandling per innsendte skjema der 618, 619 og 409 takster forekommer.
4. Geografisk fordeling av 1 – 3.

Material og metode

Material

Materialet i denne rapporten er basert på innsamlede skjema mottatt første halvår 2005 fra alle trygdekontor og regionale oppgjørshenhetene (Oppdragsbrev fra RTV - Vedlegg 1). RTV opplyser om en svarprosent på 93 %. Fordi skjemaene er innsamlet fra alle trygdekontorer, samt med en høy svarprosent, er det rimelig å anta at de er representative for landet som helhet.

Denne rapporten omfatter behandling med implantater under trygden, innsatt av spesialister/ spesialutdannede tannleger, i henhold til takstene 618, 619 og 409. Innsetting av implantater på samme grunnlag foregår også i vesentlig utstrekning på poliklinikker på helseinstitusjoner knyttet til stat eller regionale helseforetak (se under *Implantatinnsetting på helseinstitusjoner knyttet til statlige eller regionale helseforetak*). Summen av utbetalinger basert på de

innsamlede data tillagt tall fra helseinstitusjoner og -foretak vil gi et fullstendig bilde av trygdeutbetalinger på ovenstående grunnlag.

Tekniske begrensninger knyttet til diagnosene 1102, 1103 og 1106.

Ettersom kun diagnose 1104 (sjelden medisinsk tilstand) registreres på det skjema som skal anvendes for regning til tannbehandling, IA 05-06. 14, er det ikke mulig på grunnlag av de innsendte skjema å kartlegge fordelingen av utbetalinger etter takstene 1102, 1103 og 1106.

Analyser

De tilsendte skjemaene ble kodet og lagt inn i dataprogrammet Statistical Program of Sosial Science SPSS (12.0) og korrekturlest. Noen skjema ble forkastet av grunner som: uleselige, det kunne herske tvil om skjemaet faktisk gjaldt de aktuelle takstene eller det kunne være andre grunner. Åtte skjemaer ble forkastet på denne måten.

Analysene er basert på de til sammen 294 skjemaer registrert under takst 618, 619 og 409 som er innlagt i databasen. Analyse-enheten er skjema som ble innsendt per medlem. Når en analyserer på takst-nivå, vil enheten også kunne være på implantat eller distanse-nivå.

Det innsendte materialet består av 59,9 % kvinner (n = 176) og 39,1 % menn (n = 115). Gjennomsnittlig alder for pasientene var 39,5 år (range 18 – 99 år; SD 16,1).

Resultater

Tabell 1 viser forekomst, fordeling og utbetaling knyttet til takstene 618, 619 og 409. Tabellen viser i første kolonne de 3 aktuelle takstene. I annen kolonne vises antallet ganger refusjoner er registrert på de innsendte skjemaene. I tredje kolonne er estimert det antall ganger refusjoner forekommer for hele 2005. Dette tallet er fremkommet ved å multiplisere det registrerte tallet for første halvår 2005 med en faktor på 2,15.

Multiplikasjonsfaktoren er fremkommet på følgende sett: antallet registrerte skjemaer (n = 294), er tillagt antallet skjemaer som er forkastet av noen grunn (n = 8). Det totale antall innsendte skjemaer første halvår 2005 er således 302 og estimat for hele året blir 604. Etter de opplysninger som er fremkommet fra RTV, har 93 % av trygdekontorer og regionale oppgjørsenheter sendt inn skjemaer. Estimert antall innsendte skjemaer for 2005 blir da $(604 / 93) \times 100 = 649,46$. Forholdet mellom det estimerte antallet for hele året og registrerte skjemaer i datamatriksen blir da $649,5 / 302 = 2,15$.

I fjerde kolonne er gjengitt refusjonsbeløpene for 2005. Tallene i femte kolonne gjengir det estimerte refusjonsbeløpet for hele 2005, fordelt på hver av de 3 takstene.

Antall registreringer der takst 618, 619 og 409 forekommer

Det totale antallet skjemaer registrert i databasen første halvår 2005, der takst 618, 619 og 409 forekom, var 294. Som det fremgår av avsnittet ovenfor, er det estimerte antallet innsendte skjemaer i år 2005, 649. Tabell 1 viser at det registrerte antallet refusjoner under takstene 618, 619 og 409 var henholdsvis 196, 237 og 205. Tilsvarende tall på årsbasis var 421, 510 og 441. Det typiske innsendte skjema er påført første innsatte implantat samt gjennomsnittlig 2,2 tilleggsimplantater (range 1 - 10, SD 1,7). Gjennomsnittsalderen for permanente distanser 2,1 (range 1 - 7, SD 1,6).

Sum utbetalinger der takstene 618, 619 og 409 forekommer

Resultatene viser at det estimerte totalbeløp for 2005 knyttet til takstene 618, 619 og 409, er ca 7 millioner kroner (Tabell 1).

Summen av all behandling per innsendt skjema der takstene 618, 619 og 409 forekommer

I databasen er også registrert den totale summen som er blitt utbetalt på hvert av skjemaene der en eller flere av takstene 618, 619 og 409 forekommer. Gjennomsnittlig var regningsbeløpet per skjema kr 17417 (range 4284 - 76268, SD = 12520). Den estimerte totalsummen som blir utbetalt av trygden i år 2005, er utregnet etter følgende formel: [(kr 17417 x 294) x 2,15] = kr 11 009 285.

Geografisk fordeling av ubetalinger etter takstene 618, 619 og 409

Det ble registrert fra hvilket trygdekontor og regionale oppgjørsenhet (skjema sendt fra tannleger med direkte oppgjør) regningsblankettene ble sendt fra. Fordelingen av innsendte skjema fra trygdekontor i de ulike fylkene (n = 207) og de ulike regionale oppgjørsenhetene (n = 87) er vist i vedlegg 2. Resultatene fra tabellen viser at henholdsvis 15 % (n = 31) og 16,9 % (n = 35) av innsendte skjema er fra Oslo og Akershus. Det er viktig å merke seg at ved å fordele antall innsendte skjema på fylkesnivå med et såpass lavt totalt antall innsendte skjema vil resultatene være beheftet med usikkerhet.

For videre analyser ble det valgt å gruppere fylkene etter helseregioner for å få mer stabile estimat. Den regionale oppgjørsenhet Oslo ble slått sammen med Øst for å kunne grupperes i helseregion etter departementets definisjon over fylker som er innlemmet i helseregionene (<http://odin.dep.no/hod/norsk/regelverk/rutiner/030005-990533/index-dok000-b-n-a.html>).

Tabell 2 viser en geografisk fordeling over antall skjema innsendt på 618, 619 og 409 takstene fra de ulike helseregionene. Helseregion Øst har prosentvis betydelig høyere antall innsendte skjemaer enn befolkningstettheten skulle tilsi, helseregion Sør er i samsvar, mens helseregionene Vest, Midt og Nord har betydelig lavere antall enn befolkningstettheten tilsier.

Tabell 3 presenterer en fordeling av refusjoner av 618, 619 og 409 takstene fordelt på de ulike helseregionene. Den prosentvise summen av disse takstene viser en tilsvarende skjevfordeling i forhold til befolkningstettheten i helseregionene som i tabell 2, men tendensen er enda sterkere. Således utbetales nær 65 % av samtlige takster til helseregion Øst, noe som er en nær 30 % større andel enn befolkningstettheten skulle tilsi.

En vesentlig del av forklaringen på ulikhetene som er påvist i tabellene 2 og 3, kan være forskjell i spesialistdekning. Dette bekreftes av Tabell 4 som viser relevante spesialister fordelt på de ulike helseregionene. (Tallene i denne tabellen er basert på materiale som finnes i utredningen NOU 2005: 11 Det offentlige engasjement på tannhelsefeltet, side 37). Som det fremgår av tallene, har helseregion Øst relativt sett betydelig flere spesialister enn befolkningstettheten skulle tilsi.

Helseregion Nord har også et høyere antall personer (21 år og eldre) per tannlegeårsverk (privat praktiserende) enn de andre helseregionene (1 716 per tannlegeårsverk) (Rapport fra Helsetilsynet 5/2004. Tannhelsetjenesten i Norge. Omfanget av Den offentlige tannhelsetjenesten for de prioriterte gruppene og bemanningssituasjonen i Tannhelsetjenesten).

Det er viktig å være klar over at disse resultatene på geografisk fordeling etter innsendte skjema og takstene gjenspeiler de første seks månedene i 2005 og de årsmessige variasjonene vil ikke bli fanget opp.

Ytterligere opplysninger knyttet til takstene 618, 619 og 409

Under punkt 3 i skjema IA 05-06. 14 finnes informasjon om grunnlaget for søknaden til trygden. Som det fremgår i tabell 5, er det bare krysset av i 162 av de totalt 294 skjemaene (55 %), etter hvilken paragraf søknaden gjelder. Av de 162 skjemaene der denne opplysningen er registrert, er 144 bidrag under § 5-22, mens bare 18 er stønad under § 5-6. Selv med slik mangelfull avkryssing, kan en på basis av den store forskjellen i tallene likevel konkludere med at langt de fleste søknader gjelder § 5-22.

På grunn av den mangelfull avkryssingen, er det vanskelig å tolke tallene for de øvrige registreringer i denne tabellen. Tallene for yrkesskade (n = 17), sjeldne medisinske tilstander (n = 6) og krigspensjonering (n = 1), kan kanskje antyde noe om forekomst av behandlinger på dette grunnlag, men av ovenstående grunner er estimatene usikre og kan ikke tillegges stor betydning.

Implantatinnsetting på helseinstitusjoner knyttet til statlig eller regionale helseforetak

For å kunne danne seg et fullstendig bilde av trygdeutbetalinger på landsbasis ved innsetting av implantater der takstene 618 og 619 anvendes, må en inkludere behandling utført på helseinstitusjoner knyttet til statlige eller regionale helseforetak. Ifølge estimater innhentet fra RTV (e-post 1/12-05), vil det til sammen bli innsatt 832 implantater ved poliklinikker på offentlige sykehus på dette grunnlag (tallene inkluderer ikke implantatinnsetting knyttet til rehabilitering av tannsett som følge av marginal periodontitt). Av disse implantatene, er det estimert at 332 vil være "førsteimplantat", mens 432 vil være "tilleggsimplantat". Takstene som anvendes for behandlingen på statlig eller regionale helseforetak er henholdsvis kr 4274 og kr 2577. Utgifter i 2005 for denne behandlingen er stipulert til kr 2 530 678.

Estimert totalbeløp på landsbasis for hele 2005 knyttet til takstene 618, 619, 409 samt til statlig eller regionale helseforetak

Utbetalinger fra trygden på landsbasis knyttet til implantatinnsetting og permanente distanser (takstene 618, 619, 409) er estimert til kr 6 950 000 (tabell 1). Utbetalinger knyttet til implantatinnsetting foretatt ved statlig eller regionale helseforetak er tilsvarende estimert til kr 2 530 678. Estimert totalbeløp på landsbasis utbetalt fra trygden for slik implantatrelatert behandling er kr 9 480 678.

OPPSUMMERING

Antall registreringer der takst 618, 619 og 409 forekommer

Det estimerte antallet skjemaer i 2005, der takst 618, 619 og 409 forekommer, er 649. Antallet refusjoner under takstene 618, 619 og 409 er estimert til henholdsvis 421, 510 og 441.

Sum utbetalinger der takstene 618, 619 og 409 forekommer

Estimert totalbeløp for 2005 knyttet til takstene 618, 619 og 409, er ca 7 millioner kroner.

Summen av all behandling per innsendt skjema der takstene 618, 619 og 409 forekommer

Estimert totalsum utbetalt av trygden i år 2005, er kr 11 009 285.

Geografisk fordeling av ubetalinger etter takstene 618, 619 og 409

Helseregion Øst har betydelig høyere andel innsendte skjemaer enn befolkningstettheten skulle tilsi, helseregion Sør er i samsvar, mens helseregionene Vest, Midt og Nord har betydelig lavere antall enn befolkningstettheten tilsier. Summen for utbetalinger viser ytterligere skjevfordeling til fordel for helseregion Øst.

Ytterligere opplysninger knyttet til takstene 618, 619 og 409

Søknader om bidrag under § 5-22 forekommer betydelig oftere enn søknader om stønad under § 5-6. Tallene for yrkesskade, sjeldne medisinske tilstander og krigspensjonering, er henholdsvis 17, 6 og 1.

Implantatinnsetting på helseinstitusjoner knyttet til statlig eller regionale helseforetak

Det er estimert at til sammen 832 implantater vil bli innsatt ved statlig eller regionale helseforetak i 2005. Utbetalinger under trygden i den anledning, er stipulert til kr 2 530 678.

Estimert totalbeløp på landsbasis for hele 2005 knyttet til takstene 618, 619, 409 samt til statlig eller regionale helseforetak

Estimert totalbeløp på landsbasis utbetalt fra trygden for implantatrelatert behandling, (utbetalinger etter takstene 618, 619, 409, samt etter behandling på tilsvarende grunnlag, foretatt ved statlig eller regionale helseforetak) er kr 9 480 678.

Tabell 1

Forekomst, fordeling og utbetaling knyttet til takst 618, 619 og 409

Takst	Antall refusjoner registrert på skjema	Estimert antall refusjoner for hele 2005*	Refusjonsbeløp	Estimert totalbeløp på landsbasis for hele 2005
618 Første implantat	196	421	9800	4 125 800
619 Tilleggs-implantat	237	510	4500	2 295 000
409 Permanent distanse	205	441	1200	529 200
Sum				6 950 000

*Multiplikasjonsfaktor: 2,15. Faktoren er fremkommet på følgende måte: antallet registrerte skjemaer første halvår 2005 (n = 294), er tillagt antallet skjemaer som er forkastet av noen grunn (n = 8). Det totale antall innsendte skjemaer første halvår 2005 er således 302 og estimat for hele året blir 604. Etter de opplysninger som er fremkommet fra RTV, har 93 % av trygdekontorer og regionale oppgjørsheter sendt inn skjemaer. Estimert antall innsendte skjemaer for 2005 blir da $(604 / 93) \times 100 = 649,46$. Forholdet mellom det estimerte antallet for hele året og registrerte skjemaer i datamatriksen blir da $649,46 / 302 = 2,15$.

Tabell 2

Geografisk fordeling av skjema (hyppighet og prosent) av 618, 619 og 409-takstene, befolkningstetthet og personer eldre enn 21 år per tannlegeårsverk registrert første halvår 2005.

Helseregion	Registrert antall skjema (n)	Innsendte skjemaer %	Befolknings-tetthet** %	Pas. > (21år+) per tnl. årsverk privat prakt.*** (n)	Personer per tnl.årsverk, offentlig og privatprakt. (n)
Øst	170	57,8	35,9	1 129	1 161
Sør	54	18,4	19,4	1 159	1 174
Vest	34	11,6	20,6	1 259	1 183
Midt	15	5,1	14,0	1 545	1 397
Nord	21	7,1	10,1	1 716	1 229
Sum*	294	100,0	100,0	1 142	1 158

* De regionale oppgjørsheter er inkludert.

** Statistisk sentralbyrås statistikkbank. Folkemengde 2005.

*** Tannhelsetjenesten i Norge. Rapport fra Helsetilsynet/5/2004. Oppsummeringstabell 5 for året 2002.

Tabell 3

Geografisk fordeling av refusjon av 618, 619 og 409 - takstene samt summen av 618, 619 og 409 - takstene i kr og % fordelt på helseregion registrert første halvår 2005.

Helse-region*	Refusjon i kr 618 (n)	Refusjon i kr 619 (n)	Refusjon i kr 409 (n)	Sum refusjon i kr av takstene 618, 619 og 409 (%)		Befolknings-tetthet** (%)
Øst	1 342 600 (137)	670 500 (149)	79 200 (66)	2 092 300	64,7	35,9
Sør	274 400 (28)	166 500 (37)	64 800 (54)	505 700	15,6	19,4
Vest	117 600 (12)	72 000 (16)	43 200 (36)	232 800	7,2	20,6
Midt	107 800 (11)	58 500 (13)	9 600 (8)	175 900	5,4	14,0
Nord	78 400 (8)	99 000 (22)	49 200 (41)	226 600	7,0	10,1
Sum	1 920 800 (196)	1 066 500 (237)	246 000 (205)	3 233 300	100	100,0

* De regionale oppgjørsenheter er inkludert.

** Statistisk sentralbyrås statistikkbank. Folkemengde 2005.

Tabell 4

Oversikt over fordeling av relevante spesialister på de ulike helseregioner

Helseregion	Kirurgi		Protetikk		Befolkningstetthet %
	n	%	n	%	
Øst	21	42	28	58	35,9
Sør	9	18	5	5	19,4
Vest	13	26	9	9	20,6
Midt	4	8	4	4	14,0
Nord	3	6	2	2	10,1
Sum	50	100	48	100	100,0

Tabell 5**Fordeling, dekning etter takster for honorarberegning og oppgjør med trygdekontor
(oppgjørsskjema IA 05-06. 14, punkt 3)**

Behandlingen gjelder	Forekomst
Bidrag etter § 5-22	144
Stønad etter § 5-6	18
Yrkesskade	17
Sjelden medisinsk tilstand	6
Krigspensjonering	1
Kirurgisk implantatbehandling	67
Kombinasjoner av ovenstående	25
Manglende data	16
Sum	294

Vedlegg 1

Alle fylkestrygdekontor
Nasjonal Oppgjørsenhet

Vår dato: 15.7.05
Vår ref: 2005/00918
Deres dato:
Deres ref:

Saksbehandler: Elin Kristine Fjørtoft
Direktenummer:

Innsamling av data om stønad eller bidrag til tannlegehjelp, angående rehabilitering av tannsett – oppdrag fra Helse – og omsorgsdepartementet

Helse – og Omsorgsdepartementet har pålagt Rikstrygdeverket å kartlegge omfanget av utbetalinger etter takst 1107 a-g, fordelt på de enkelte takster/medlemmer. Departementet har også bedt om en kartlegging av omfanget av utbetalinger etter takst 618, 619 og 409 for medlemmer som får stønad til behandling etter § 5-6 (takst 1102 – 1104 og 1106) eller bidrag etter § 5-22.

Formålet med oppdraget er å skaffe kunnskap om hvorvidt antall medlemmer som mottar behandling for trygdens regning, og omfang av og innhold i behandlingene det gis stønad til, er i samsvar med de beregninger som er blitt lagt til grunn tidligere, og om de gjeldende takstene resulterer i ytelser som er i samsvar med Stortingets intensjoner.

Oppdrag:

Rikstrygdeverket trenger kopier av enkeltregninger og samleregninger mottatt første halvår 2005, som inneholder takstene 1107 a-g eller 618, 619 eller 409 – både i forbindelse med pliktmessige ytelser og bidrag. Fylkestrygdekontorene og NOE gis ansvaret med å innhente kopier av de aktuelle regningsblankettene fra alle trygdekontorene og de regionale oppgjørskontorene. Disse videresendes samlet til RTV merket "Oppdrag: Rehabilitering av tannsett":

Rikstrygdeverket
V/Utretningsavdelingen
Postboks 5200 Nydalen
0426 Oslo

Frist:

Det er svært viktig regningsblankettene er RTV i hende innen fristen: 15.8.2005, for at vi skal kunne overholde fristene fra Helse- og Omsorgsdepartementet.

Rikstrygdeverket vil kompensere trygdekontorene og de regionale oppgjørsenhetene for evt. innleie av eksterne, eller nødvendig bruk av overtid for å gjennomføre dette oppdraget innen den fastsatte fristen. Disse midlene vil bli overført i et eget tildelingsbrev til fylkene og NOE.

Kartleggingen er et viktig bidrag i forbindelse med den omfattende utredningen som foretas på tannhelseområdet for tiden.

Med hilsen

Kari Haugstvedt
Fung. trygdedirektør

Christine Bergland
Divisjonsdirektør

Vedlegg 2

Fordeling i antall og prosent av innsendte skjema på takst etter regional oppgjørsenhet og fylke.

Regionale oppgjørsenhet	Innsendte skjema Hyppighet (n)	Innsendte skjema %
Oslo	27	31,0
Øst	3	3,5
Sør	6	6,9
Vest	33	37,9
Midt	11	12,6
Nord	7	8,1
Sum	87	100,0
Fylke		
Østfold	17	8,2
Akershus	31	15,0
Oslo	35	16,9
Hedmark	3	1,4
Oppland	4	1,9
Buskerud	8	3,9
Vestfold	11	5,3
Telemark	13	6,3
Aust-Agder	7	3,4
Vest-Agder	8	3,9
Rogaland	18	8,7
Hordaland	11	5,3
Sogn og Fjordane	5	2,4
Møre og Romsdal	1	0,5
Sør-Trøndelag	13	6,3
Nord-Trøndelag	1	0,5
Nordland	9	4,3
Troms	10	4,8
Finnmark	2	1,0
Sum	207	100,0
Totalt	294	